เลขที่ ๒๒

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การสร้างเครือข่ายและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูงและอาคารขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีดับเพลิงพระโขนง

จัดทำโดย ส.ต.อ.ปรีดา ดวงสีดา

ตำแหน่ง พนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยชำนาญงาน

สังกัด สถานีดับเพลิงพระโขนง กองปฏิบัติการดับเพลิง ๒

สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม

หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๒๘

สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

๑. **ชื่อเรื่อง** การสร้างเครือข่ายและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูงและอาคารขนาดใหญ่ ในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีดับเพลิงพระโขนง

๒. **หลักการและเหตุผล**

กรุงเทพมหานครเป็นมหานครขนาดใหญ่และเป็นศูนย์กลางความเจริญทางด้านเศรษฐกิจการค้า การลงทุนสังคมวัฒนธรรม และการคมนาคมขนส่งของประเทศ มีการขยายตัวของเมืองออกไปอย่างรวดเร็วมีการก่อสร้างอาคารสูงและอาคารขนาดใหญ่โรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมากทำให้มีประชาชนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นและก่อให้เกิดปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากสถานการณ์และสภาวะแวดล้อมของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ส่งผลให้ประเทศไทยและกรุงเทพมหานครประสบปัญหาต่างๆ มากมายทั้งด้านการจราจรของกรุงเทพมหานครที่ติดขัด เมืองที่ขยายตัวเติบโตขึ้น รวมทั้งโครงสร้างประชากรที่เพิ่มขึ้นและปัญหาด้านภัยธรรมชาติ ส่งผลให้การดำเนินงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยประสบปัญหาอุปสรรคซึ่งอาจกระทบต่อเป้าหมายการพัฒนางานด้านความปลอดภัยของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยเฉพาะปัญหาการเกิดอัคคีภัยในอาคารสูงจากสถานการณ์จริงเมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้ขึ้น เจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการระงับเหตุให้ยุติลงโดยเร็วที่สุด เพื่อลดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน จะสามารถยุติสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพภายในระยะเวลาสั้น ๆ ผู้ใช้อาคารและนักดับเพลิงที่เข้าไประงับเหตุ มีความปลอดภัย ตัวอาคารและทรัพย์สินเสียหายไม่มากนัก ประชาชนทั่วไปที่อยู่บริเวณโดยรอบอาคารได้รับผลกระทบน้อยที่สุดและภายหลังจากที่กรุงเทพมหานครรับโอนภารกิจงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มาจากกองบังคับการตำรวจดับเพลิง สานักงานตำรวจแห่งชาติ ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน มีกรอบอัตรากาลังประมาณ ๒,๐๘๕ อัตรา ซึ่งไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน หากเปรียบเทียบกับอัตราส่วนจานวนประชากรอาคารและบ้านพักอาศัยในพื้นที่กรุงเทพมหานครประกอบกับกรุงเทพมหานคร ได้กำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขการใช้กาลังคนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและการควบคุมค่าใช้จ่ายด้านบุคคลไม่ให้เกินร้อยละ ๔๐ ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี จึงทำให้ไม่สามารถเพิ่มบุคลากรและสถานีดับเพลิงเพื่อรองรับภารกิจได้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบกิจการอาคารสูง ในการเตรียมความพร้อมและรับมือกับอัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้นซึ่งถือเป็นความรับผิดชอบของทุกภาคส่วนในสังคมที่จะต้องร่วมมือกันทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีในการป้องกันอัคคีภัย และทักษะในการระงับอัคคีภัยขั้นรุนแรงให้กับเจ้าหน้าที่ด้านความปลอดภัยของอาคารสูง ซึ่งจะช่วยให้ประสิทธิภาพการระงับเหตุอัคคีภัยในอาคารสูงดีขึ้น ก่อให้เกิดการประสานงานการให้ความช่วยเหลือระหว่างทีมดับเพลิงประจาอาคารสูงที่จัดตั้งขึ้นกับเจ้าหน้าที่ดับเพลิงของสานักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร

จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการความเสี่ยงจากการเกิดอัคคีภัย มีการพัฒนาความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ รวมทั้งการดูแลรักษาพัฒนาอุปกรณ์เครื่องมือให้มีความพร้อมในการป้องกันและระงับอัคคีภัยพร้อมใช้ตลอดเวลา เพื่อให้อัตราการเกิดอัคคีภัยกรุงเทพมหานครลดลง

กรุงเทพมหานครได้ประกาศใช้แผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ๒๐ปี (พ.ศ.๒๕๕๖-พ.ศ.๒๕๗๕) เป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากรุงเทพมหานครใน๒๐ปีข้างหน้าเมืองกรุงเทพมหานครของเราจะก้าวขึ้นเป็นมหานครแห่งอาเซียน ระยะที่๑ (พ.ศ.๒๕๕๖-๒๕๖๐) เป็นแผนพัฒนาซึ่งบูรณการแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการประกอบด้วย มาตรการเร่งด่วน ๑๐ มาตรการ และนโยบายการพัฒนา

กรุงเทพมหานคร ๖ นโยบาย ภายใต้คำขวัญ "รักกรุงเทพฯ ร่วมสร้างกรุงเทพฯ" โดยหนึ่งในนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสาธารณภัยคือ การทำให้กรุงเทพมหานครเป็นมหานครแห่งความปลอดภัย

สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้จัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีพ.ศ.๒๕๕๙ เพื่อเป็นกรอบและทิศทางในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปีระยะที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๕๖-๒๕๖๐) แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร๑๒ ปี ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๕๖ -๒๕๕๙) แผนการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๐ ซึ่งมีประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องตามแผนปฏิบัติราชการกรุงเทพมหานคร ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๙มี ๒ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ มหานครแห่งความปลอดภัย
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑.๔ปลอดภัยพิบัติ
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑.๕ สิ่งก่อสร้างปลอดภัย
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๗ การบริหารจัดการ
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๗.๔การคลังและงบประมาณ
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๗.๕ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้กำหนดแนวทางการบริหารราชการ โดยมุ่งควบคุมหรือจัดการปัจจัยเสี่ยง โดยจะทำให้ประชาชนมีความปลอดภัยจากสาธารณภัยต่างๆ รวมทั้งจะต้องเตรียมความพร้อมที่จะรับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติต่างๆ และตอบสนองความต้องการของประชาชนที่หลากหลาย โดยมีแนวทาง ดังนี้

๑)เพิ่มมาตรการด้านความปลอดภัยทั้งการป้องกันการบรรเทาและการช่วยเหลือผู้ประสบภัย เพื่อให้ประชาชนนักลงทุนและนักท่องเที่ยวมีความเชื่อมั่นต่อกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นปัจจัยต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๒) สร้างเครือข่ายของกลุ่มประชาชน ครอบครัว ชุมชน หรือองค์กรต่างๆ เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งทางสังคมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๓) พัฒนาบริการของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเพื่อส่งมอบบริการที่ดีที่สุดแก่ประชาชน โดยเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร

ดังนั้น ในฐานะที่ผู้ศึกษาเป็นหนึ่งในเจ้าหน้าที่ของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จึงสนใจการสร้างเครือข่ายและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูงและอาคารขนาดใหญ่ ในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีดับเพลิงพระโขนง กับเจ้าหน้าที่สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในการป้องกันและระงับอัคคีภัยซึ่งผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ ผู้บังคับบัญชาและหน่วยงาน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต่อไป และซึ่งสอดคล้องกับแผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ.๒๕๕๙ เพื่อเป็นกรอบและทิศทางในการปฏิบัติงาน ของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่มุ่งเน้นการวางกรอบการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนให้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยเน้นการป้องกันและการมีส่วนร่วมของประชาชน

๓.วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างเครือข่ายและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัย ในอาคารสูงให้สามารถนำไปปฏิบัติและเกิดผลได้จริง

๒. เพื่อเพิ่มศักยภาพทีมอาสาสมัครดับเพลิงประจำอาคารสูงในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคาร การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาร่วมกัน

๓. เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีร่วมกันระหว่างทีมอาสาสมัครดับเพลิงประจำอาคารกับเจ้าหน้าที่ดับเพลิงและกู้ภัยของสถานีดับเพลิงพระโขนง ส่งผลดีต่อการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของผู้บริหารกรุงเทพมหานคร

๔.เป้าหมาย

๑.ลดความเสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยในอาคารและที่พักอาศัยในอาคารสูงและอาคารขนาดใหญ่

๒.สร้างเครือข่ายและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนที่พักในอาคารสูงและอาคารขนาดใหญ่

๓.อาสาสมัครดับเพลิงประจำอาคารและเจ้าหน้าที่ดับเพลิง สามารถทำงานร่วมกันและตอบโต้เหตุฉุกเฉินได้อย่างรวดเร็วและลดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

ปัจจัยความสำเร็จ

การสร้างทีมอาสาสมัครดับเพลิงประจำอาคารจะประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมาย ในภาพรวมควรมีปัจจัย ดังนี้

๑. ผู้บริหารสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยควรผลักดันให้มีโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูง โดยอาจเป็นโครงการนำร่องที่สถานีดับเพลิงพระโขนงก่อน และมีการขยายผลต่อไปให้ครอบคลุมทุกสถานี เพื่อศึกษา วิเคราะห์ความเหมาะสมในการดาเนินโครงการฯ

๒. ความร่วมมือของบุคลากรของสถานีดับเพลิงพระโขนงและเจ้าหน้าที่ด้านความปลอดภัยของอาคาร ให้ความสำคัญในการเข้าร่วมโครงการ

๓. ผู้ครอบครองหรือเจ้าของอาคาร ผู้ที่ใช้อาคาร และองค์กรเครือข่าย มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารของตนเอง โดยมีบุคลากรของสถานีดับเพลิงพระโขนงเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดทำแผนดังกล่าวและฝึกซ้อมแผนเพื่อการปฏิบัติงานร่วมกัน

๕.ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงาน

ผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวคิดจากเอกสารทางราชการและเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

๕.๑นโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ม.ร.ว.สุขุมพันธ์ บริพัตร ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นสมัยที่ ๒ ดำรงตำแหน่งในวาระ ๔ ปี นับตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๕๖ ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๖๐ มีนโยบายตามที่ประกาศไว้ใน การหาเสียงเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๖ ประกอบด้วย มาตรการเร่งด่วน ๑๐ มาตรการ และนโยบายการพัฒนากรุงเทพฯ ๖ นโยบาย ภายใต้คำขวัญ "รักกรุงเทพฯ ร่วมสร้างกรุงเทพฯ" โดยหนึ่งในนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสาธารณภัย คือ การทำให้กรุงเทพมหานครเป็นมหานครแห่งความ ปลอดภัยเพิ่มขึ้น การจัดตั้งศูนย์บริหาร จัดการภัยพิบัติเร่งด่วน (OEM) เพื่อป้องกัน แจ้งเตือน ลดความเสียหายจากอัคคีภัย อุทกภัยและแผ่นดินไหว การ เพิ่มประสิทธิภาพดับเพลิงอาคารสูง พร้อมชุดปฏิบัติการดับเพลิงขนาดเล็กสำหรับชุมชน และการสร้างเพิ่ม

อุโมงค์ยักษ์ระบายน้ำ ๖ แห่ง พร้อมระบบตรวจสภาพและเตือนภัยน้ำท่วม ๒.๓. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ตามมาตรา ๘๙ (๓) แห่งพระราชบัญญัตินี้ตราขึ้นเพื่อให้การบริหารราชการ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ให้กรุงเทพมหานครมีหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้โอนภารกิจงานด้านการดับเพลิงและกู้ภัยของกองบังคับการตำรวจ ดับเพลิง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้กับกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงกับการให้บริหารงานด้านการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของกรุงเทพมหานคร และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน ได้โดยสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

๕.๒ พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และได้กำหนด อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร โดยให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร รับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีปลัดกรุงเทพมหานครเป็น รองผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร และผู้อำนวยเขตในแต่ละเขตของกรุงเทพมหานครเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร (มาตรา๓๒ มาตรา๓๕ และมาตรา ๓๖)

๕.๓ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

กฎหมายควบคุมอาคาร เป็นกฎหมายมหาชน ที่มุ่งรักษาประโยชน์ ความสงบสุข และ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของคนส่วนใหญ่และสังคม โดยเน้นเรื่องที่เกี่ยวกับการปลูกสร้างอาคาร ข้อปฏิบัติของ เจ้าของอาคาร การขออนุญาต การใช้งานอาคาร เจ้าพนักงาน อำนาจหน้าที่ คำสั่ง โทษ บทลงโทษ ตลอดจน รายละเอียดอื่น ๆ โดยมีพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ซึ่งออกโดย เจ้าพนักงาน หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ กำกับดูแล เรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการก่อสร้างอาคาร หรือ ๕ ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร อาทิ กฎกระทรวงฉบับที่ ๓๓ (พ.ศ. ๒๕๓๕) กฎกระทรวงฉบับที่ ๕๐ (พ.ศ.๒๕๔๐)กำหนดให้อาคารสูงที่จะก่อสร้างหลังจากที่กฎกระทรวงใช้บังคับแล้วจะต้อง ติดตั้งระบบป้องกันอัคคีภัยตามที่กำหนดไว้ โดยมีความต้องการให้อาคารสูงมีระบบป้องกันและระงับอัคคีภัยทั้ง ชนิดทำงานได้ด้วยตัวเอง (ระบบสปริงเกอร์) และสนับสนุนการทางานของหน่วยดับเพลิง (ระบบท่อยืนและลิฟต์ ดับเพลิง) เป็นต้น เมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้ขึ้นมาจะสามารถควบคุมสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใน ระยะเวลาสั้น ๆ ผู้อยู่ในอาคารและนักดับเพลิงที่เข้าไประงับเหตุมีความปลอดภัย ตัวอาคารและทรัพย์สินเสียหาย ไม่มากนัก ประชาชนทั่วไปที่อยู่บริเวณโดยรอบอาคารได้รับผลกระทบน้อยที่สุด ส่วนอาคารสูงที่ก่อสร้างก่อนที่จะ มีกฎกระทรวงกำหนดมาตรการความปลอดภัยเกี่ยวกับอัคคีภัยใช้บังคับ ได้มีการออกกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ.๒๕๔๐) ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจในการสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารสูง อาคารขนาดใหญ่ พิเศษ อาคารสาธารณะ ฯลฯ แก้ไขอาคารให้มีระบบ การป้องกันอัคคีภัย ที่จำเป็นนั่นคือ ได้แก่ การจัดให้มีการ ติดตั้งแบบแปลนผังอาคารไว้ตามห้องโถงหรือหน้าลิฟต์ทุกชั้นของอาคาร การติดตั้งบันไดหนีไฟ การติดตั้งสัญญาณ เตือนเพลิงไหม้ทุกชั้น การติดตั้งเครื่องดับเพลิงมือถือ ๑ เครื่องต่อพื้นที่ ๑,๐๐๐ ตารางเมตร หรือทุกระยะไม่เกิน ๔๕ เมตร แต่ไม่น้อยกว่าชั้นละ ๑ เครื่อง ติดตั้งระบบไฟส่องสว่างฉุกเฉินในเส้นทางหนีไฟ และติดตั้งระบบป้องกัน อันตรายจากฟ้าผ่าและตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ กฎกระทรวงกำหนดคุณสมบัติเฉพาะของผู้ตรวจสอบอาคาร

หลักเกณฑ์การขอขึ้นทะเบียนและการเพิกถอนการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ตรวจสอบ และหลักเกณฑ์การตรวจสอบ อาคาร พ.ศ. ๒๕๔๘ มีผลบังคับใช้ โดยผู้ตรวจสอบจะต้องเป็นผู้ ผ่านการฝึกอบรมจากทางวิศวกรรมสถานแห่ง ประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (ว.ส.ท.) และสภาวิศวกร ในการเข้าตรวจสอบอาคารสูงและอาคารอื่น ๆ รวม ๙ ประเภท เพื่อเป็นการเพิ่มมาตรการในการป้องกันและความปลอดภัยให้สูงขึ้นเทียบมาตรฐานสากล

๕.๔ กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารจัดการและดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัยพ.ศ.๒๕๕๕ โดยกฎกระทรวงฯ

ได้กำหนดให้นายจ้างจัดให้มีระบบป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานประกอบกิจการตามกฎกระทรวงนี้และต้องดูแลระบบป้องกันและระงับอัคคีภัยให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย

(๑) ในสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ให้นายจ้างจัดให้มีแผนป้องกัน และระงับอัคคีภัย ประกอบด้วย การตรวจตรา การอบรม การรณรงค์ป้องกันอัคคีภัย การดับเพลิง การอพยพหนีไฟ การบรรเทาทุกข์

(๒) อาคารที่มีสถานประกอบกิจการหลายแห่งตั้งอยู่รวมกัน ให้นายจ้างทุกรายของ สถานประกอบกิจการในอาคารนั้นมีหน้าที่ร่วมกันในการจัดให้มีระบบป้องกันและระงับอัคคีภัย รวมทั้ง แผนป้องกันและระงับอัคคีภัยด้วย

(๓) ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างไม่น้อยกว่าร้อยละสี่สิบของจำนวนลูกจ้างในแต่ละหน่วยงาน ของสถานประกอบกิจการรับการฝึกอบรมการดับเพลิงขั้นต้น โดยให้ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตจากกรมสวัสดิการและ คุ้มครองแรงงานเป็นผู้ดำเนินการฝึกอบรม

(๔) ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างทุกคนฝึกซ้อมดับเพลิงและฝึกซ้อมหนีไฟพร้อมกันอย่างน้อย ปีละหนึ่งครั้ง ทั้งนี้ ให้ลูกจ้างของนายจ้างทุกรายที่ทำงานอยู่ภายในอาคารเดียวกันและในวันและเวลาเดียวกัน ทำการฝึกซ้อมพร้อมกัน

๕.๕ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๕ (๑๐๐) โดยข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครดังกล่าว ได้กำหนดความว่า "อาคารสูง" หมายความว่า อาคารที่บุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ที่มีความสูงตั้งแต่ ๒๓ เมตรขึ้นไป การวัดความสูงของอาคารให้วัดจาก ระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงพื้นดาดฟ้า สำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยาให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงยอดผนัง ของชั้นสูงสุด

๕.๖ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนพ.ศ. ๒๕๔๘ เรื่อง การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนและหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยสรุปดังนี้

(๑) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปร่วมกิจกรรมอย่างใด อย่างหนึ่ง เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมอย่างแท้จริง ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของการที่ประชาชน จะต้องมีอิสระในทางความคิด มีความรู้ ความสามารถในการกระทำและมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีลักษณะการเข้าร่วมอย่างครบวงจรตั้งแต่ต้นจนถึงที่สุด กล่าวคือ เริ่มตั้งแต่การเกิดจิตสำนึกในตนเองและถือเป็นภาระหน้าที่ของตน ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมกัน ติดตามประเมินผล ร่วมรับผลประโยชน์

(๒) หลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนและ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคม ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาคราชการนั้น International Association for Public Participation ได้แบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ๕ ประการ คือ

(๒.๑) การให้ข้อมูลข่าวสาร ถือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด แต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นก้าวแรกของภาคราชการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการการมีส่วน ร่วมในเรื่องต่าง ๆ

(๒.๒) การรับฟังความคิดเห็น เป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีต่าง ๆ

(๒.๓) การเกี่ยวข้อง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือร่วมเสนอแนะแนวทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ

(๒.๔) ความร่วมมือ เป็นการให้กลุ่มประชาชน ผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วม โดยเป็นหุ้นส่วนกับทุกภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ

(๒.๕) การเสริมอำนาจแก่ประชาชน เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับที่สูงสุด โดยให้เป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่าง ๆ

๕.๗ หลัก ๔ Ms

๑. คน (Man)

๑.๑ ผู้นำ ต้องเป็นนักวางแผน มองการณ์ไกล (Vision) ให้ความสำคัญการสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วม รักษาสัมพันธภาพอันดี ระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าดับเพลิงและกู้ภัยของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย(Control of internal relationship) รู้จักการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ อุปกรณ์การสื่อสารเพื่อช่วยประกอบการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจ สำเร็จตามวัตถุประสงค์

๑.๒ผู้ร่วมโครงการเจ้าหน้าที่ดับเพลิงและกู้ภัย ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารสูงหรือผู้ที่ทำหน้าที่กำกับดูแลด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูง รวมทั้งเจ้าหน้าที่ด้านความปลอดภัยของอาคารสูงช่างอาคารเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยและอาสาสมัครดับเพลิงประจำอาคารให้ การสนับสนุนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงานมีวิสัยทัศน์และมีเป้าหมายเดียวกันผู้ร่วมงานที่ดีต้องมีอารมณ์ขัน มองโลกในแง่ดี และพร้อมแสดงความคิดเห็นเมื่อได้รับโอกาส

๒. เงิน (Money)

การใช้งบประมาณในการพัฒนาศักยภาพต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าซึ่งก่อให้เกิดสาธารณประโยชน์ในระยะยาว หรือผลที่ได้ต้องมีคุณภาพ ได้ประโยชน์กับประชาชนหรือชุมชนในพื้นที่ทั้งหมด การส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ประชาชน ได้มีส่วนร่วมสังเกตการณ์ หรือร่วมฝึกซ้อมอัคคีภัยกับห้างสรรพสินค้า หน่วยงาน หรือสถานประกอบการต่าง ๆตามประกาศของกระทรวงมหาดไทย เรื่องการป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานประกอบการ เพื่อความปลอดภัยในการทำงานของลูกจ้าง ถือได้ว่าเป็นโอกาสที่ดี เพราะเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ โดยใช้งบประมาณภาครัฐในการดำเนินการ

๓. วัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือ (Materials/Machine)

ระบบป้องกันอัคคีภัยในอาคาร อุปกรณ์สิ่งของและเครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนยานพาหนะต่างๆ ที่ใช้ในการป้องกันและระงับอัคคีภัย เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรหมั่นตรวจสอบซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา

๔. การจัดการ (Management)

กระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้ภารกิจการพัฒนาทักษะการปฏิบัติหน้าที่บรรลุเป้าหมายและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficient) การบริหารจัดการได้อย่างเฉลียวฉลาดคุ้มค่า (Cost-effective) มีประสิทธิผล (Effective) และการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง (Rightdecision) มีหลักที่เป็นแนวทางการจัดการ ๔ ประการ ดังนี้

๔.๑ การวางแผน (Planning) การกำหนดเป้าหมาย แผนงาน และตัดสินใจหาวิธีการที่ดีที่สุดที่ทำให้เป้าหมายนั้นบรรลุผลสำเร็จ กำหนดช่วงเวลาการฝึกซ้อม ตารางการตรวจสอบระบบป้องกันอัคคีภัยในอาคาร อุปกรณ์สิ่งของและเครื่องมือเครื่องใช้ เพื่อให้ดำเนินการได้อย่างชัดเจน

๔.๒ การจัดองค์การ (Organizing) การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล ให้บรรลุผลตามแผน เจ้าหน้าที่เจ้าหน้าที่ดับเพลิงและกู้ภัย จป. จนท.นิติบุคคล ช่างประจำอาคารอาคาร จนท.รักษาความปลอดภัยและอาสาสมัครดับเพลิงประจำอาคารต้องมี มนุษย์สัมพันธ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการประสานทำงานเป็นทีม

๔.๓ การนำและสั่งการ (Leading and Directing) การมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่นที่จะให้บุคคลอื่นมีพฤติกรรมการทำงานที่ต้องการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ต้องเลือกวิธีสั่งใช้ สั่งการ ให้เหมาะสม โดยเฉพาะระบบการบัญชาการในเหตุการณ์ฉุกเฉิน ICS: Incident Command System ICS:คือเครื่องมือที่เป็นระบบที่ใช้ในการสั่งการ (Command), การควบคุม (Control), การประสานงาน (Coordination)สื่อสาร(Communication)ในภาวะฉุกเฉินและไม่ฉุกเฉินเพื่อกำจัดสาเหตุ คุมเขตลุกลาม ลดความสูญเสีย โดยใช้โครงสร้างหลัก ๔P-SHE :Policies นโยบาย :Personnel บุคลากร :Place & Equipment อาคารสถานที่และอุปกรณ์ :Practice & Knowledge ฝึกอบรมและองค์ความรู้ (ผู้ปฏิบัติงานคือ “ทีมฉุกเฉิน” ERT : Emergency Response Team ซึ่งต้องจัดให้มีในทุกพื้นที่)

๕.๘ การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis)

จุดแข็ง(Strengths) เจ้าหน้าที่สถานีดับเพลิงพระโขนงมีทักษะในการปฏิบัติงานอย่างเป็นมืออาชีพ สามารถสอนงาน ถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้ ประกอบกับนโยบายของกรุงเทพมหานครและผู้บริหารสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่มองเห็นการสร้างเครือข่ายในการจัดการกับความเสี่ยงจากอัคคีภัย รวมทั้งการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ดำเนินการภายใต้กฎหมายพระราชบัญญัติ และแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

จุดอ่อน (Weaknesses) ยานพาหนะไม่พอใช้ เนื่องจากอยู่ระหว่างการส่งซ่อม การจัดหามาทดแทน เจ้าหน้าที่มีการโยกย้ายสับเปลี่ยนสายงาน จึงทำให้เกิดช่องว่างในการประสานงานต่อ เนื่องจากบุคคลากรไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับภารกิจที่ได้รับ และขาดการสร้างเครือข่าย

โอกาส (Opportunities) อาคารสูงให้ความสนใจในการจัดการบริหารความเสี่ยงด้านอัคคีภัย และพร้อมให้ความร่วมมือ ปัจจุบันมีการพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่ถูกออกแบบมาเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานในอาคารได้ แต่ขาดบุคลากรให้คำแนะนำ

อุปสรรค (Threats) สาธารณภัยเป็นภัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ ประกอบกับปัญหาการจราจร อาจทำให้การเดินทางเข้าปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้อุปกรณ์ผจญเพลิงที่มีอยู่ในอาคาร

สรุปSWOT ในการศึกษาเรื่อง การสร้างเครือข่ายและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูงและอาคารขนาดใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีดับเพลิงพระโขนง จะใช้กลยุทธ์ SO และ ST เพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา ดังนี้

<u>กลยุทธ์ SO Strategy : กลยุทธ์เชิงรุก</u> เนื่องจากเจ้าหน้าที่สถานีดับเพลิงพระโขนงมีทักษะในการปฏิบัติงานอย่างเป็นมืออาชีพ สามารถสอนงาน ถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้ ประกอบกับนโยบายของกรุงเทพมหานครและผู้บริหารสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่มองเห็นการสร้างเครือข่ายในการจัดการกับความเสี่ยงจากอัคคีภัย รวมทั้งการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ดำเนินการภายใต้กฎหมาย พระราชบัญญัติ และแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้วยผู้บริหารอาคารสูงและอาคารขนาดใหญ่ ให้ความสนใจในการจัดการบริหารความเสี่ยงด้านอัคคีภัย และพร้อมให้ความร่วมมือ ปัจจุบันมีการพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่ถูกออกแบบมาเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานในอาคารและพร้อมที่จะพัฒนาเจ้าหน้าที่ประจำอาคารร่วมกับเจ้าหน้าที่สถานีดับเพลิงพื้นที่

<u>กลยุทธ์ ST Strategy : กลยุทธ์เชิงป้องกัน</u> เจ้าหน้าที่สถานีดับเพลิงพระโขนงมีทักษะในการปฏิบัติงานอย่างเป็นมืออาชีพ สามารถสอนงาน ถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้ ประกอบกับนโยบายของกรุงเทพมหานครและผู้บริหารสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่มองเห็นการสร้างเครือข่ายในการจัดการกับความเสี่ยงจากอัคคีภัย รวมทั้งการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ดำเนินการภายใต้กฎหมาย พระราชบัญญัติ และแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ ในการจัดการและบริหารสาธารณภัยไม่สามารถควบคุมได้ด้วยหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งได้เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อมีสาธารณภัยประกอบด้วยปัญหาการจราจร อาจทำให้การเดินทางเข้าปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้อุปกรณ์ผจญเพลิงที่มีอยู่ในอาคาร ดังนั้น ประชาชน เจ้าของอาคาร เจ้าหน้าที่ประจำอาคารและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยร่วมกัน

๖. ขอบเขตการศึกษา/วิธีการดำเนินงาน

ผู้ศึกษาได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานตามโครงการการสร้างเครือข่ายและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูงและอาคารขนาดใหญ่ ในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีดับเพลิงพระโขนง

๑. ศึกษาสภาพอาคารสูงและอาคารขนาดใหญ่ รวบรวมอาสาสมัครดับเพลิงประจำอาคาร ในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีดับเพลิงพระโขนง

๒. ศึกษาศักยภาพและพัฒนาอบรมให้ความรู้การป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารกับอาสาสมัครดับเพลิงประจำอาคาร

๓. ศึกษาและอบรมระบบอุปกรณ์ป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารให้ทีมอาสาสมัครดับเพลิงประจำอาคารกับเจ้าหน้าที่ดับเพลิงและกู้ภัยของสถานีดับเพลิงพระโขนง

๔. ศึกษาการบริหารจัดการขั้นตอนการตอบโต้เหตุฉุกเฉินทีมอาสาสมัครดับเพลิงประจำอาคารกับเจ้าหน้าที่ดับเพลิงและกู้ภัยของสถานีดับเพลิงพระโขนง

วิธีการดำเนินงาน แนวทางการดำเนินโครงการ

ผู้ศึกษาได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานตามการสร้างเครือข่ายและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารและอาคารขนาดใหญ่ ในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีดับเพลิงพระโขนงเป็น ๒ ระยะ ดังนี้

ระยะที่ ๑ ขั้นเตรียมการและขออนุมัติโครงการ ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

(๑)จัดทำร่างคำสั่งแต่งตั้งคณะทางานในการดำเนินโครงการส่งเสริมการส่วนร่วมของประชาชนด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูง ในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีดับเพลิงพระโขนง โดยมีหัวหน้าสถานีดับเพลิงพระโขนง เป็นประธาน หัวหน้าชุดปฏิบัติการที่ ๑ -๔ เป็นคณะทำงาน และหัวหน้าสถานีดับเพลิงย่อยประเวศและหัวหน้าสถานีดับเพลิงย่อยสุขุมวิทเป็นเลขานุการคณะทำงาน กำหนดแล้วเสร็จเดือนตุลาคม ๒๕๕๙

(๒) สถานีดับเพลิงพระโขนงกองปฏิบัติการดับเพลิง ๒สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทำการสำรวจความต้องการของผู้ประกอบกิจการอาคารสูงหรือนิติบุคคลอาคารสูงที่ประสงค์จะเข้าร่วมการสร้างเครือข่ายและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูงและอาคารขนาดใหญ่โดยมีกลุ่มเป้าหมายจำนวน ๔๐แห่ง โดยจัดทำหนังสือสอบถามผู้ประกอบกิจการอาคารสูงหรือนิติบุคคลอาคารสูงในพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งมีอยู่จำนวนทั้งสิ้น ๗๕แห่ง กำหนดแล้วเสร็จเดือน ธันวาคม๒๕๕๙

(๓) สถานประกอบกิจการอาคารสูงหรือนิติบุคคลอาคารสูงของกลุ่มเป้าหมายได้ตอบรับการเข้าร่วมโครงการฯ โดยมีผู้จัดการทั่วไป ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารสูง หรือผู้ที่ทำหน้าที่กำกับดูแลด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูง รวมทั้งเจ้าหน้าที่ด้านความปลอดภัยของอาคารสูง จำนวนแห่งละ ๓-๕ คน เพื่อจัดตั้งเป็นทีมดับเพลิงประจาอาคารสูง และร่วมกันจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยของอาคารสูง พร้อมกำหนดตัวบุคคลจัดตั้งเป็นคณะกรรมการ/คณะทางานตามกรอบแนวทางและทิศทางของแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูง โดยให้มีหน้าที่ในการป้องกันและระงับอัคคีภัยของอาคารสูงแต่ละแห่ง ตามความเหมาะสม

๔. การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และยานพาหนะ ในการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูง ในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีดับเพลิงพระโขนง จะใช้วัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะสำหรับการดับเพลิงและกู้ภัย ในช่วงการฝึกซ้อมตามแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย โดยใช้อุปกรณ์ป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูงของแต่ละแห่ง และใช้ยานพาหนะสำหรับการดับเพลิงและกู้ภัยจากสถานีดับเพลิงพระโขนง ประกอบด้วย รถดับเพลิง จำนวน ๑ คัน รถบรรทุกน้ำดับเพลิง จำนวน ๒ คัน รถบรรทุกเครื่องช่วยหายใจ จำนวน ๑ คันและอุปกรณ์วิทยุสื่อสารสาหรับเจ้าหน้าที่ตามความเหมาะสมของแต่ละสถานการณ์

ระยะที่ ๒ ขั้นติดตามและการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล

๒.๑ สถานีดับเพลิงพระโขนง กองปฏิบัติการดับเพลิง ๒ สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ครอบครองหรือเจ้าของอาคาร เจ้าหน้าที่ด้านความปลอดภัยของอาคารและประชาชนผู้ใช้อาคารที่มีต่อโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัย ในอาคารสูง เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลุ่มเป้าหมาย การบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการฯ รวมทั้งประเมินความรู้ความเข้าใจในวิธีปฏิบัติเมื่อเกิดภัยได้อย่างถูกต้อง

๒.๒ จัดทำแบบประเมินผลบุคลากรของสถานีดับเพลิงพระโขนง กองปฏิบัติการดับเพลิง ๒ สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อพัฒนาปรับปรุงการดำเนินโครงการให้ประสิทธิภาพในโอกาสต่อไป

๒.๓ จัดทำแบบสอบถามประเมินผลคณะกรรมการ/คณะทำงานในฝ่ายต่าง ๆ ตาม แผนป้องกันและระงับอัคคีภัย

แนวทางในการบริหารความเสี่ยง

ปัจจัยเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของโครงการ และเป็นข้อจากัดที่ไม่สามารถดำเนินโครงการได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีปัจจัยอยู่ ๓ ประการที่สำคัญ คือ

(๑) ด้านงบประมาณ สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อาจไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณหรือได้งบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการ จึงเห็นควรขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากผู้ประกอบการ หากมีความประสงค์จะเข้าร่วมโครงการ

(๒) ด้านผู้ประกอบกิจการหรือผู้ดูแลด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูง อาจไม่ให้ความสำคัญในการเข้าร่วมโครงการและสนับสนุนงบประมาณ เนื่องจากยังมีอาคารบางส่วนที่ทาการก่อสร้าง ดัดแปลง ต่อเติม ภายหลังจากที่ใช้งานไประยะหนึ่ง ทาให้ผู้ประกอบการหรือผู้ดูแลด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูง ไม่ประสงค์ให้เจ้าหน้าที่ของภาครัฐ เข้าไปตรวจสอบ จึงให้ควรเพิ่มบทบาทให้เจ้าหน้าที่ดับเพลิงของสถานีดับเพลิงพระโขนง ที่จะต้องสร้างความเข้าใจว่าการเข้ามาของเจ้าหน้าที่ดับเพลิงนั้นเป็นการเสริมสร้างความปลอดภัย ด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยให้กับผู้ใช้อาคารเท่านั้น

(๓) ด้านประชาชนขาดความตระหนักด้านความปลอดภัยและการพักอยู่ในอาคารสูง โดยมีความเห็น ในเรื่องดังกล่าว ดังนี้

(๓.๑) การแก้ไขปัญหาอัคคีภัยไม่ใช่หน้าที่ของประชาชน

ประชาชนส่วนใหญ่มักจะเห็นว่าการดาเนินการระงับอัคคีภัยเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ดับเพลิงของภาครัฐ และการเข้าไประงับเหตุอาจทาให้ได้รับบาดเจ็บหรือถึงแก่เสียชีวิตได้ จึงเห็นควรให้สถานีดับเพลิงพระโขนง เสริมสร้างความเข้าใจและสร้างจูงใจให้ประชาชนผู้ใช้อาคารให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐอย่างต่อเนื่อง

(๓.๒) มีภารกิจหน้าที่และขาดความตระหนักในความสำคัญของการป้องกันและระงับอัคคีภัย

เนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทย ทำให้ผู้ใช้อาคารสูงคำนึงถึงปัญหาแต่เรื่องของปากท้อง การหาเลี้ยงครอบครัว ทำให้ไม่มีเวลาว่างพอที่จะเข้าร่วมโครงการ รวมทั้งไม่ให้ความสำคัญกับปัญหาอัคคีภัย จึงเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ดับเพลิงภาครัฐที่ต้องเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้เห็นถึงภยันตรายและความเสียหายที่เกิดจากอัคคีภัยที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยรวม

๗.ระยะเวลาการดำเนินงาน

ในปีงบประมาณพ.ศ.๒๕๖๐ตั้งแต่วันที่๑ตุลาคม๒๕๕๙ถึงวันที่๓๐กันยายน ๒๕๖๐

การดำเนินการและการบริหารจัดการ โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูง ในพื้นที่ของสถานีดับเพลิงพระโขนง โดยมีกลุ่มเป้าหมายจำนวน ๔๐ แห่ง จะมีการดำเนินการดังนี้

(๑) จัดการประชุมผู้ประกอบกิจการหรือนิติบุคคลอาคารสูง โดยใช้สถานีดับเพลิงพระโขนง เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจบทบาทหน้าที่ตลอดจนภารกิจด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับวัตถุประสงค์โครงการฯ ที่จัดทำขึ้น โดยขอให้สถานประกอบกิจการและนิติบุคคลอาคารสูงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งทีมอาสาดับเพลิงประจำอาคารสูงของแต่ละแห่งและพาเยี่ยมชมยานพาหนะเครื่องมือเครื่องใช้ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการดับเพลิงและบรรเทาสาธารณภัย จัดส่งรายชื่อทีมดับเพลิงประจำอาคารสูงแห่งละ ๓-๕คน เข้าร่วมโครงการ กำหนดแล้วเสร็จเดือนมกราคม ๒๕๖๐

(๒) จัดการประชุมผู้ประกอบการหรือผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลความปลอดภัยในอาคารสูงหรือผู้แทนในการร่วมกันกำหนด หลักสูตรขั้นพื้นฐานของทีมอาสาดับเพลิงประจำอาคารสูง เพื่อเสริมสร้างความรู้และหลักการพื้นฐานให้กับทีมดับเพลิงประจำอาคารสูงในการเข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ด้านการดับเพลิง ขั้นรุนแรงที่จัดขึ้นโดยสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และขอให้อาคารสูงในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีดับเพลิงพระโขนง กลุ่มเป้าหมายทั้ง ๔๐ แห่ง กำหนดแล้วเสร็จเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

(๓) ดำเนินการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ทีมดับเพลิงประจำอาคารสูงที่เข้าร่วมโครงการ โดยทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจะใช้สถานที่ของสถานีดับเพลิงพระโขนง ตามตารางแผนการฝึกอบรมที่ร่วมกันกำหนดขึ้น และสำหรับผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแล้วจะเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายด้าน การป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูงของสถานีดับเพลิงพระโขนง กำหนดแล้วเสร็จเดือนมีนาคม -เมษายน ๒๕๖๐

(๔) เจ้าหน้าที่ของสถานีดับเพลิงพระโขนง ที่ได้รับมอบหมายเข้าพื้นที่เพื่อช่วยตรวจสอบอุปกรณ์ที่ใช้ในการดับเพลิงของอาคารสูง เพื่อประเมินความเสี่ยงและความพร้อมในการระงับเหตุอัคคีภัย ของแต่ละอาคารสูงที่เข้าร่วมโครงการ และให้คำแนะนำ ปรึกษา ให้แก่ทีมอาสาสมัครดับเพลิงประจำอาคารสูงในการจัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูงของแต่ละแห่ง กำหนดแล้วเสร็จเดือนพฤษภาคม -มิถุนายน ๒๕๖๐

(๕) เจ้าหน้าที่ เข้าร่วมฝึกซ้อมแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูง ของแต่ละแห่งที่เข้าร่วมโครงการ กำหนดแล้วเสร็จเดือนกรกฎาคม -สิงหาคม ๒๕๖๐

ดำเนินการในปีงบประมาณพ.ศ.๒๕๖๐ตั้งแต่วันที่๑ตุลาคม๒๕๕๙ถึงวันที่๓๐กันยายน ๒๕๖๐

ขั้นตอนดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ (เดือน)											
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑. แต่งตั้งคณะทำงานในการดำเนินโครงการ	@	@										
๒. จัดทำแบบสอบถามความต้องการ			@									
๓.จัดทำแบบประเมินผลบุคลากร			@									
๔.สำรวจความต้องการของผู้ประกอบกิจการอาคารสูง			@	@								
๕.การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ					@							

๖.จัดการประชุมผู้ประกอบกิจการอาคารสูง					@	@						
๗.จัดการประชุมผู้ประกอบกิจการอาคารสูงกำหนดหลักสูตรฝึกอบรม						@						
๘.ดำเนินการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ทีมดับเพลิงประจำอาคารสูง							@	@		.	.	
๙.เจ้าหน้าที่ของสถานีดับเพลิงพระโขนงตรวจสอบระบบอุปกรณ์ป้องกัน								.@	@			
๑๐.เจ้าหน้าที่เข้าร่วมฝึกซ้อมแผนฯ ร่วมกับเครือข่าย										@	@	
๑๑.จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการโครงการ												@

๘.งบประมาณการดำเนินงาน

(๑) จัดทำร่างโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดาเนินการโดยสถานีดับเพลิงพระโขนง จะต้องจัดเตรียมคำของบประมาณในหมวดรายจ่ายอื่น ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ดังนี้

(๑.๑) ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่ม สำหรับผู้เข้าร่วมประชุม ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของสถานีดับเพลิงพระโขนง และผู้ประกอบกิจการหรือนิติบุคคลอาคารสูง

(๑.๒) ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่มสำหรับการฝึกซ้อมตามแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของสถานีดับเพลิงพระโขนง และผู้อาศัยหรือ ผู้ที่ใช้อาคาร

(๑.๓) ค่าเครื่องเขียน แบบพิมพ์ สำหรับเอกสารแจกผู้เข้ารับการอมรม

(๑.๔) ค่าวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกซ้อม รวมงบประมาณที่ใช้ทั้งสิ้น โดยประมาณ ๒๕๐,๐๐๐ บาท

โดยเสนอผู้อำนวยการกองปฏิบัติการดับเพลิง ๒ เพื่อโปรดลงนาม ผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พิจารณาอนุมัติ ตามร่างโครงการที่ได้จัดทำกำหนดแล้วเสร็จเดือนธันวาคม ๒๕๕๙ และจัดทำคำของบประมาณ

๙.แนวทางการติดตามและประเมินผล

การประเมินผลโครงการ

การดำเนินการตามโครงการการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูงในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีดับเพลิงพระโขนงจะได้รับผลสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไรนั้น ผู้ศึกษาจะทำการศึกษา วิเคราะห์และประเมินผลโครงการในด้านต่าง ๆ ตามแบบสอบถามที่กำหนด โดยกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังนี้

(๑) จำนวนการเกิดเหตุและมูลค่าความเสียหาย จากเพลิงไหม้ในพื้นที่รับผิดชอบลดลง (ดูจากสถิติรายงานประจำเดือน)

(๒) จำนวนเจ้าหน้าที่ดับเพลิงประจำอาคารสูงที่ผ่านการอบรมเป็นเครือข่ายด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยของสถานีดับเพลิงพระโขนง ครบทั้ง ๔๐ แห่ง ๆ ละ ๓-๕คน

(๓) จำนวนสถานประกอบการอาคารสูงที่มีการฝึกซ้อมตอบโต้เหตุฉุกเฉินร่วมกับอาคารสมาชิกเครือข่ายตามแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย อย่างน้อยอาคารละ ๑ ครั้ง ครบทั้ง ๔๐ แห่ง

๑๐.ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑.เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงและความเสียหายจากอัคคีภัยในอาคารสูง ผู้บริหารกรุงเทพมหานครควรกำหนดนโยบายการมีส่วนร่วมให้ สำนักงานเขต สำนักการโยธา สำนักการจราจรและขนส่ง สำนักผังเมือง สำนักเทศกิจ สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ร่วมกันกำหนดมาตรการการป้องกันความเสียหายจากสาธารณภัยร่วมกัน

๒.สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยควรมอบหมายให้กองวิชาการและแผนงานบรรจุโครงการการสร้างเครือข่ายและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูงและอาคารขนาดใหญ่ ไว้ในแผนปฏิบัติราชการประจำปีเน้นนโยบายการการสร้างเครือข่ายเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการมีส่วนร่วมมีการดำเนินโครงการครอบคลุมอาคารสูงทุกแห่งในกรุงเทพมหานคร

๓. ผู้บริหารกรุงเทพมหานครควรสนับสนุนงบประมาณให้กับสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในการดำเนินโครงการฝึกอบรมหลักสูตรการผจญเพลิงในอาคารสูงให้กับทีมอาสาสมัครดับเพลิงประจำอาคารที่เข้ามา เป็นเครือข่ายการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพให้กับทีมดับเพลิงประจาอาคารสูง ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของไฟ การใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยหายใจในการดับเพลิงและช่วยชีวิตผู้ประสบภัย และเทคนิคการผจญเพลิงในอาคารสูง เป็นต้น ซึ่งการเพิ่มศักยภาพให้กับทีมดับเพลิงประจำอาคารสูงก็เปรียบเสมือนได้สร้างบุคลากรด้านการดับเพลิงและกู้ภัย ซึ่งจะช่วยเสริมการปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่ดับเพลิงและกู้ภัยของกรุงเทพมหานครได้เป็นอย่างดี

๔. ผู้บริหารกรุงเทพมหานครควรสนับสนุนงบประมาณให้กับสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในการดำเนินโครงการฝึกซ้อมการฝึกซ้อมขั้นตอนการตอบโต้เหตุให้ทีมอาสาสมัครดับเพลิงประจำอาคารกับเจ้าหน้าที่ดับเพลิงและกู้ภัย และเครือข่ายเพื่อให้เกิดความชำนาญ ในการเผชิญเหตุ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑.เจ้าหน้าที่สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเห็นความสำคัญและร่วมมือกันในการซ้อมตามแผนเพื่อให้เกิดทักษะ ความชำนาญ และประสบการณ์ยิ่งขึ้น และหากเกิดเหตุอัคคีภัยขึ้นจริง จะได้ไม่สับสน อลหม่าน

๒.เจ้าหน้าที่สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ควรตระหนักถึงความความสำคัญของการสร้างเครือข่ายและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูงและอาคารขนาดใหญ่ ในพื้นที่รับผิดชอบการที่มีพนักงานอาสาสมัครดับเพลิงประจำอยู่ในอาคารสูงจะช่วยลดความสูญเสียและความเสียหายในชีวิตและทรัพย์สินของผู้อยู่อาศัยและผู้ใช้อาคาร

๓.เจ้าหน้าที่เห็นความสำคัญกับและให้เกรียติการทำงานกับเครือข่ายทีมอาสาสมัครดับเพลิงประจำอาคารที่เข้ามา เป็นเครือข่ายการปฏิบัติงาน ในพื้นที่รับผิดชอบ

๔.อาคารสูงทุกแห่งต้องมีแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยและจะต้องมีการฝึกซ้อมตามแผนฯ เป็นประจาทุกปี ทั้งนี้เพื่อให้เกิดทักษะ ความชำนาญ และประสบการณ์ยิ่งขึ้น และหากเกิดเหตุอัคคีภัยขึ้นจริง การที่มีอาสาสมัครดับเพลิงประจำอยู่ในอาคารสูงจะช่วยลดความสูญเสียและความเสียหายในชีวิตและทรัพย์สินของผู้อยู่อาศัยและผู้ใช้อาคารให้มีน้อยที่สุด